SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 46. JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, MARCH 11, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1989 Ч. 46. РІК XCVI.

У ЛЬВОВІ КАТОЛИКИ І ПРАВОСЛАВНІ ВШАНУВАЛИ Т. ШЕВЧЕНКА

Львів (УГС). — У неділю, 26-го лютого ц.р., у Львові в год. 1-ій напроти Успенської церкви з участю 20,000 осіб вудбулася Панахида в пам'ять Тараса Шевченка.

Панахида була проведена з ініціятиви Марійського Товариства „Милосердя" і організована комітетом у складі Богдана Буця, Юрія Волощака, Ірини Калинець та інших, які звернулися до УКЦ і РПЦ провести спільне Богослуження і отримали від католицьких священиків згоду, а від православних — в особі Митрополита Нікодима — відмову.

Львівська влада спочатку заборонила Панахиду, але напередодні все ж дала напівофіційний дозвіл на її проведення. Відправляли Панахиду католицький священик о. Михайло Волошин і православний священик о. Михайло Нискогуз, який, не зважаючи на становище свого церковного керівництва, все ж відгукнувся на заклик провести спільно з католиками Богослуження.

Після відправи обидва священики закликали людей молитися за припинення гонінь проти УКЦеркви і, показуючи приклад, якими повинні бути стосунки українських католиків з українськими православними, обнялися і тричі поцілували один одного.

Потім люди молилися за загиблих в часи застою композитора Володимира Івасюка і поета Василя Стуса, за всіх українців, замучених у період сталінізму, а також померлих від штучного голоду в Україні 1933 року.

Під час Панахиди виступали з короткими промовами голова комітету захисту УКЦеркви Іван Гель, член редколегії самвидавчого альманаху „Євшан-Зілля" Іван Гречко, голова комітету Панахиди Б. Буць і член комітету Панахиди від Марійського Товариства „Милосердя" І. Калинець, яка закликала людей після закінчення Панахиди спокійно розійтися по домах. Перед закінченням Панахиди було також оголошено, що 2-го квітня о год. 1-ій на Личаківському цвинтарі буде відправлено Панахиду в пам'ять Єпископа УКЦ Терлецького.

ДОПОВІДЬ В НЮ БРАНЗВИКУ

Ню Бранзвик, Н.Дж. — В неділю, 12-го березня, ц.р., о год. 4-ій по полудні, тут у приміщенні української католицької церкви Різдва Христового, 21 Гілден вул., відбудеться заходом Відділу 353-го УНСоюзу інформаційна доповідь на тему „Україна і ми сьогодні", яку виголосить проф. Іван Головінський. Управа Відділу запрошує всіх, хто цікавиться теперішніми подіями в Україні, прибути на цю доповідь.

КОМУНІКАТ

У зв'язку із переговорами, що вже роками велися між представниками УККА, УАКРади і Конференції Безсторонніх Організації у справі створення одної спільної центральної репрезентації українців в ЗСА, громадяни, які живо цікавляться організованим життям громади, питають, який є дійсний стан, які є вигляди та як довго треба ще ждати на закінчення тієї важливої справи.

Маючи на увазі, що громада має повне право знати правдивий стан речей, Екзекутива УАКРади рішила подати до відома наступне:

Кермуючись загальним добром, УАКРада поступилася вже кілька разів. Це тому, що кожний раз, коли УАКРада пішла на компроміс, УККА висував щораз нові вимоги.

І так, УАКРада погодилася: не скликати надзвичайного конгресу, затримати давню назву УККА, визнати теперішнього голову УККА почесним президентом майбутньої установи і встановити пост скарбника і фінансового секретаря з рівними правами. Інші вимоги УАКРада відкинула, а саме: права голосу для почесного президента, допустити дев'ять відділів УККА до Крайової Ради і створити пост для двох екзекутивних віцепрезидентів.

Наслідком того, що УККА досі з цих вимог не зрезигнував і їх не відтягнув, переговори припинилися.

У міжчасі Владика Василь Лостен, як голова Конференції Безсторонніх Організацій, листом до УККА з 26-го січня 1989 року, копію якого отримала Екзекутива і Президія УАКРади, звернувся з пропозицією встановити пост трьох екзекутивних віцепрезидентів. Один з них виконував би функцію рівночасно директора канцелярії в Ню Йорку, другий для крайових справ у Вашінгтоні і третій для міжнародних справ в Ню Йорку. Владика Лостен, маючи на увазі стан українців у діяспорі та необхідну потребу співдії з патріотичними рушійними силами українського народу на рідних землях в обороні Церков, мови, традиції, людських та національних прав, закликає прискорити справу поєднання і створення одної спільної централі шляхом компромісів.

Екзекутива УАКРади радо привітала пропозиції Владики Лостена, вважаючи їх корисними для справи.

Тимчасом, неначе у відповідь на лист Владики, появилася в „Національній Трибуні" з 19-го лютого 1989 року резолюція Крайової Ради УККА припи-

(Закінчення на стор. 3)

Польський уряд виступає проти совєтської версії подій у Катині

Варшава. — Виступаючи на пресовій конференції, речник польського уряду Єжи Урбан заявив, що відповідальність за смерть у квітні 1940 року тисяч польських старшин в Катинському лісі під Смоленськом несуть совєтські органи НКВД.

У відповідь на запитання польського журналіста, який попросив прокоментувати хід роботи спільної польсько-совєтської комісії істориків, Урбан прочитав наперед підготовану відповідь. Зокрема він сказав: „На нашу думку, все вказує на те, що цей злочин — справа рук сталінського НКВД".

Подібна заява, вважає американський журналіст газети „Ню Йорк Таймс", черговий крок польського уряду, спрямований на заперечення багаторічної офіційної совєтської версії, згідно з якою польських старшин розстріляли гітлерівці у 1941 році.

Як уже інформовано, у 1987 році з ініціятиви польського лідера генерала Войцєха Ярузельського почала роботу спільна польсько-совєтська комісія. Роля комісії, як було сказано в той час, заключалася в тому, щоб „стерти білі плями, що залишаються в історії відносин між двома країнами". Крім катинських подій, історики СССР і Польщі вивчають відомий договір між Сталіном і Гітлером, в результаті якого Польща була поділена між СССР і Німеччиною і фактично перестала існувати.

Всі ці роки на Заході більшість дослідників вважали, що польських старшин знищив Сталін у 1940 році. На те ж вказують давно відомі на Заході, але лише тепер опубліковані у Польщі документи воєнних років. Так, наприклад, недавно у Польщі ряд газет опублікували звіт комісії Міжнародного Червоного Хреста, яка оглянула розкопки катинського захоронення в роки Другої світової війни.

Недавно, виступаючи у сеймі, польський міністер закордонних справ Тадеуш Ожеховський закликав Совєтський Союз сказати, нарешті, всю правду про Катинь.

Цікаво, що совєтське пресове агентство ТАСС, повідомляючи про пресову конференцію Єжи Урбана, ні одним словом не згадав ні про задане йому запитання, ні про відповідь, яка свідчить про те, що польський уряд має намір в найближчому майбутньому офіційно спростувати совєтську версію подій. ТАСС обмежився лише викладом частини виступу Урбана, що стосувався переговорів між представниками уряду і „Солідарности".

ДЖ. ТАВЕР НЕ БУДЕ СЕКРЕТАРЕМ ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ

Дж. Тавер

Вашінгтон. — Колишній сенатор з Тексасу, який репрезентував цей стейт у Вашінгтоні на протязі 24-ох років, а тепер був номінатом на пост секретаря Департаменту оборони, не отримав належної кількости голосів у Сенаті і тим самим він не може зайняти цього відповідального посту, хоч президент Джордж Буш був переконаний у його здібностях. 53 сенатори, переважно демократи, голосували проти затвердження Тавера, а 47 сенаторів, 44 республіканців і три демократи голосували за його кандидатурою.

Як тільки вислід голосування був поданий до відома віцепрезедентом Даном Квейлом, який під час засідання повного Сенату виконує функцію предсідника, Джан Сануну, керівник персоналу Білого Дому повідомив президента Дж. Буша в Ню Йорку про провал кандидатури Тавера. Зараз після голосування в колюарах Конгресу розпочалися приватні розмови над можливим альтернативним кандидатом на пост секретаря оборони. На перше місце нібито висувається колишній конгресмен з Алабами Джек Едвардс. Між іншими говориться ще про таких кандидатів: Доналда Г. Рамсфелда, колишнього секретаря Департаменту оборони за президентури Джералда Форда, Нормана Огустіна, керівника Мартін Марієта корпорації, і сенатора Вілліяма Когена з Мейну. Хтось згадував також про Брента Сковкрофта, теперішнього дорадника Президента у справах крайової безпеки, але він сам заявив, що не зацікавлений згаданим постом.

Президент Дж. Буш заявив телефоном з Ню Йорку і повторив кореспондентам, що Сенат сказав своє слово, „я респектую їхнє рішення, хоч не погоджуюся у принципі з вислідом голосування, ані зі слідством, яке велося проти нього Комісією збройних сил під керівництвом сен. Сема Нанна".

Після голосування Дж. Тавер зустрівся з кореспондентами, склав коротку заяву і зараз після цього від'їхав до свого, як це він сказав, „улюбленого Тексасу", обіцяючи, що він відходить у приватне життя, але час від часу займатиме становище у важливих справа внутрішньої і закордонної політики.

Роберт Г. Борк, свого часу номінат президента Роналда Регена на пост члена Верховного Суду, заявив, що відкинення його кандидатури, створило прецендент для слідства Дж. Тавера, бо демократи, зокрема ліберали, зумисно не хочуть допустити здеклярованих консерватистів до впливів в судівництві і Уряді.

Науковці з України виступають у Філядельфії

Філядельфія (І.Д.). — В неділю, 19-го березня ц.р., в год. 3-ій по полудні в Українському Освітньо-Культурному Центрі, виступлять в рамках Шевченкових читань Іван Дзюба, відомий критик і автор праці „Інтернаціоналізм чи русифікація", Микола Жулинський, літературознавець і заступник директора Інституту ім. Шевченка в Києві, Раїса Іванченко, історик і викладач Київського університету, та Ігор Римарук, поет і голова Відділу поезії й драми у Видавництві „Дніпро".

Гості з України доповідатимуть про різні аспекти теми Шевченко і культура сьогодні".

Одночасно буде відкрита двотижнева виставка сьогоднішнього мистецтва з України.

ДОПОВІДЬ В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н.Дж. (О. Фараонів). — З ініціятиви 19-го Відділу СУА відбудеться в неділю 19-го березня ц.р., о год. 2-ій по полудні доповідь д-р Марти Богачевської-Хомяк „Жінка в українському суспільному житті 1884-1939 роках". Зустріч з доповідачкою відбудеться тут у приміщеннях Українського Культурного Центру.

Інж. М. Корчинський доповідав на конґресі автомобільних інженерів

Дітройт. — Інж. Михайло Корчинський виголосив доповідь на міжнародному конгресі Товариства автомобільних інженерів, що відбувся тут в днях від 27-го лютого до 3-го березня ц.р. Темою доповіді був огляд сучасної технології мікролегованих кованих сталей. Ці сталі є цінні тим, що їх примінюється у кованому виді, без додаткової термічної обробки. Вони також легко піддаються обробці різанням, а це ще більше причинюється до заощадження фондів.

Мікролеговані ковані сталі, вперше примінені в Німеччині, широко вживаються в Европі для продукції складових частин автомобілів. Недавно технологію мікролегування кованих деталів уліпшили в Японії. На диво, в ЗСА продуценти автомобілів ставляться до цих нових матеріялів скептично і не спішаться вводити їх в продукцію.

У своїй доповіді, інж. Корчинський з'ясував металюрґійні підстави розвитку мікролегованих сталей, торкнувся методики кування, та підкреслив важливість легкої обробки різанням на загальний кошт деталі. На підставі прикладів із европейського і японського досвідів, він виказав пригожість і економічну атрактивність мікролегованих сталей для багатьох автомобільних частин. Він сказав, що для успішного примінення цих нових матеріялів необхідною є тісна співпраця між металюрґами, продуцентами кованих деталів та автомобільними інженерами.

Доповідь інж. Корчинського, що зустрілась з великим зацікавленням та викликала живу дискусію, є опублікована як окрема відбитка праць конгресу.

ВИСТАВКА В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ

Ню Йорк. — Тут в Українському Музеї в неділю, 12-го березня ц.р. відкривається нова виставка п. н. „Скарби давнього українського мистецтва — релігійне мистецтво XVI-XVIII століть". На виставці будуть експонуватися 23 підставлені зі зворотного боку кольорові діяпозитиви з ікон іконостасів церкви Параскеви П'ятниці у Львові (кінець XVI — початок XVII століть), церкви св. Духа в Рогатині (1650 рік) та церкви Успіння Богородиці села Жовтанці під Львовом (1648 рік). В атмосферу доби, коли створено іконостаси, допоможуть увійти тогочасні рукописи та стародруки. Куратором виставки і автором каталогу є Стефанія Гнатенко.

ЩОТИЖНЕВА ХРОНІКА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ УГС

• 20-го січня Виконавчий Комітет УГС випустив обіжник ч. 2 про участь у передвиборчій кампанії та інших масових заходах. У цьому документі зокрема повідомляється про зміни в складі Всеукраїнської Координаційної Ради УГС і подаються прізвища та домашні адреси всіх 22-ох членів Всеукраїнської Координаційної Ради.

• Недавно на виборчому об'єднанні „Кіно" у Львові було скликано засідання парткому, де партійний організатор заводу Савченко, член парткому Мельник та інші повідомили представників Ініціятивної Групи Товариства Рідної Мови Михайла Ровинського і Михайла Павлишина, що партком осуджує їх домагання створити на заводі осередок товариства. Член парткому Мельник сказав, що він за двомовність і виступає проти надання українській мові державного статусу. Присутні на засіданні завідуючий ідеологічним відділом райкому партії Кіщук заявив, що партком правильно робить, не дозволяючи на створення на заводі Товариства Рідної Мови ім. Шевченка, бо це товариство висунуло кандидата в народні депутати СССР Ростислава Братуня, якого підтримує УГС.

• 2-4-го лютого в Києві відбулася зустріч членів Всеукраїнської Координаційної Ради УГС Миколи Горбаля, Ярослава Лесіва, Сергія Набоки, Євгена Пронюка, Вячеслава Чорновола, Віталія Шевченка і Олеся Шевченка із головою Української Гельсінкської Спілки Левком Лук'яненком, що повернувся із заслання. Члени Всеукраїнської Координційної Ради детально поінформували Левка Лук'яненка про роботу і проблеми спілки, познайомилися із працею Лук'яненка „Що далі", в якій викладено розуміння автором перспектив перебудови та завдань українського національно-демократичного руху. Учасники зустрічі дійшли до п[illegible]зуміння щодо дальшої стратегії і тактики УГС. Для конструктивнішої праці засідання Всеукраїнської Координаційної Ради вирішено проводити закрито, а теоретичні дискусії перенсети в пресу та на спеціяльні конференції.

• 4-го лютого в Києві на вулиці Верболозній, о год. 5-ій, кагебісти по-розбійницьки напали на членів УГС Левка Лук'яненка і Вячеслава Чорновола. Їх заштовхнули у дві різні машини і відправили Лук'яненка до Чернігова, де відпустили, а Чорновола привезли на станцію і звідти поїздом, в супроводі двох кагебістів завезли до Львова, де теж відпустили. Два дні, 5-го і 6-го лютого, Чорновіл марно намагався знов приїхати до Києва. Кагебісти щоразу затримували його то не допускаючи до вагона, то знімаючи на одній із станцій із поїзда. Тільки ранком 7-го лютого Чорновіл таки добрався до Києва. Тим часом 4-го лютого, десь через годину після розбійницького затримання Лук'яненка і Чорновола, відбулися збори Київської філії УГС. На зборах виступила член-засновник Української Гельсінкської Групи Оксана Мешко, яка нещодавно повернулася із 11-ти місячної подорожі по Австралії, ЗСА і Канаді і розповіла про свої зустрічі із представниками різних українських організацій за кордоном. Потім перед присутніми виступило ще два члени-засновники Української Гельсінкської Групи Микола Матусевич та Іван Кандиба. Під кінець зборів студенти із Товариства „Громада" дали невеликий концерт, що складався із сатиричних пісень під гітару проти закоренілого брежнєвіста Щербицького. Після цього всі учасники зборів (десь біля 80 осіб) вийшли на вулицю і з гаслом „Свободу Лук'яненку і Чорново-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джеймс Бейкер відбув довшу розмову у Відні з міністром закордонних справ Совєтського Союзу Едуардом А. Шеварднадзе. Темою розмови були справи дальшого поширення співпраці між СССР і ЗСА на різних відтинках, продовження політики попередньої Адміністрації ЗСА і підготова евентуальної зустрічі на вершинах між теперішнім президентом Джорджом Бушом і совєтським керівником Міхаїлом Ґорбачовим. Зустріч відбувалася в резиденції американського амбасадора Генрі Ґрінвалда. Бейкер і Шеварднадзе розмовляли спершу лише у присутности двох перекладачів. Після одногодинної розмови відбулася друга сесія переговорів з участю американських і совєтських дорадників. В результаті переговорів встановлено, що Дж. Бейкер полетить в половині травня до Москви для продовження переговорів і встановлення дати вершинної зустрічі. Крім вершинної зустрічі, обидва політики обговорювали справи Палестини, дальшого нуклеарного розброєння та інші проблеми міжнародного значення.

ВІРМЕНСЬКІ ВТІКАЧІ з Азербайджану домагаються зустрічі з головою Ради Міністрів СССР Ніколаєм Рижковим. Вони, очевидно, протестують проти намагання совєтської влади послати їх назад до Азербайджану, бо не хочуть знову стати жертвою національної ворожнечі, яка без сумніву існує між вірменами і азербайджанцями. Сергей Ґріґорянц, відомий журналіст-дисидент, повідомив кореспондента Ассошієйтед Пресс про підлі заходи центрального уряду, які хочуть насильно вислати вірменів до Азербайджану, щоб задовільнити тамошніх керівників. Н. Рижков відмовився зустрічатися з вірменами, бо, на його думку, вірменська справа вже розв'язана. Згідно з урядовою статистикою понад 250,000 вірменів втекли з Азербайджану, і навпаки, 140,000 азербайджанців покинули Вірменію.

ДЕСЯТКИ ЖИДІВСЬКИХ ЖІНОК в Москві, яким совєтське еміграційне бюро відмовляється видати візу виїзду на Захід, розпочали триденну голодівку, напередодні традиційного свята жінки, яке є всенародним святом в Совєтському Союзі. Голодівкою „рефюзніки" хочуть звернути увагу міжнародної спільноти на несправедливе поступування совєтських властей, не зважаючи на їхні голословні заяви про гласність і демократію. Більшість з тих, що раніше влаштовували подібні голодові протести вже давно виїхали на Захід.

ВИСТУПАЮЧИ НА ЗУСТРІЧІ із закордонними журналістами в Москві, Геннадій Ґерасімов заявив, що совєтський уряд прийняв рішення про виведення 75 відсотків своїх збройних сил з території Монголії. У підписаному договорі між совєтськими і монгольськими представниками говориться про те, що тільки незначні військові частини залишаться на території Монголії, а деякі з відтягнених частин, наприклад порашутна дивізія, буде цілком розв'язана і військовиків пошлють в резерву. Ґарасімов відмовився подати точне число вояків, які дотепер перебували в Монголії. Згідно із західніми інформаціями там стаціонує понад 50,000 совєтських вояків. В повідомленні говориться також про зменшення числа монгольської армії на 13,000 вояків і скорочення бюджету на 11 відсотків. На Заході позитивно прийняли це повідомлення і назвали його „виявом доброї волі" напередодні візити Міхаїла Горбачова до Китайської Народної Республіки.

З-ПОСЕРЕД САТЕЛІТНІХ КРАЇН, тільки Східня Німеччина під керівництвом Еріха Гонекера на спішиться проголошувати в себе політики гласности і перебудови комуністичної системи, на взірець Совєтського Союзу, Мадярщини, Чехо-Словаччини, частинно Польщі і Болгарії. Тільки Румунія і Східня Німеччина туго тримаються сталінського режиму, а населення перебуває під гострим поліційним режимом. Східньонімецькі комуністи притримуються старої засади: „в нас немає безробіття, але ми працюємо тільки 20 годин на тиждень". Очевидно, вони не говорять про висоту платень для робітників і життєвий рівень населення.

Пропалий американець повернувся у свою частину

Франкфурт, Західня Німеччина. — Командування американських військ у Західній Німеччині оголосило, що вояк Майкл Пері повернувся сам у свою військову частину в суботу, 4-го березня, о 5-ій годині дня.

Як уже інформовано, М. Пері, спеціяліст з ділянки електронічної розвідки, служив у Західній Німеччині. 21-го лютого він зник і невідомо де був 11 днів. Пресовий секретар головної квартири командування американської армії у Штутгарті підполковник Денніс Ґосі повідомив журналістів: „Містера Пері допитує військова поліція. Ось і все, що я можу сказати про це в даний час".

Не багатослівним був і підполковних Джейк Дай, представник військової частини, в якій служить Пері: „Його допитують у присутности адвоката". Дж. Дай додав, що Пері повернувся в розташування своєї частини в районі міста Фульда (в 65 милях на північний схід від Франкфурту) в цивільному одягу.

Через два дні після зникнення Пері військовий автомобіль, що його приписують йому, знайшли в околицях міста Оберзуля, недалеко від кордону зі Східньою Німеччиною. І якщо раніше висловлювалися здогади, що Пері всього-навсього вирішив пожартувати і десь заховався, то після знайдення автомобіля були висловлені здогади, що він міг перейти в Східню Німеччину. Правда, список заслуг вояка Пері не давав підстав вважати цю версію цілком правдоподібною, але й не виключався варіянт, що його могли викрасти.

У суботу, після повернення Пері в частину, його рідні в Каліфорнії були повідомлені, що блудний син знайшовся.

В АМЕРИЦІ

ЧАСТИННО СПОНУКАНІ жорстокими заворушеннями минулого тижня у Венесуелі, котрі є посередньо пов'язані з задовженнями цієї країни, Уряд президента Джорджа Буша почав заохочувати банкових вірителів країн Третього світу щоб обнизили задовження, бо в цей спосіб зможуть бодай в якійсь мірі улегшити життя своїх громадян. Над подробицями цього нового звороту спільно працюють Уряд президента Дж. Буша та Федеральний банк валютних резерв, що в свою чергу може означати, вищі податки для платників в ЗСА та інших індустріяльно розвинених країнах. Ця зміна урядової настанови є результатом натиску з Конгресу, задовжених країн і таких союзників, як Японія та Франція.

ВАЖЛИВИЙ ЧИНОВНИК ФБІ заявив, що зараз в ЗСА перебуває десятки членів Корпусу іранської революційної варти, яку фінансує Тегран і які в'їхали до ЗСА, як студенти. Олівер Ревелл, асистент директора розвідувального відділу ФБІ підкреслив і те, що ФБІ довідалось про це вже тоді, як вони були на території ЗСА та згідно зі законами не мають можливості їх усунути, раз вони вже тут. „Коли б ми були знали про це перед їх в'їздом, то можна було б їм відмовити в'їзні візи". Ці коментарі він зробив під час виступу перед сенатською підкомісією закордонних відносин у справах тероризму, наркоманії та міжнародних дій, яка вела переслухання членів Уряду, авторів та директорів видавничих підприємств з огляду на напади Ірану на видання книжки „Диявольські вірші" Сальмана Рушді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. [illegible]
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00, 6 months $22.00, 3 months $12.00. UNA members 1 year $15.00. Change of address $1.00. Make check or money order payable to: Svoboda

Postmaster, send address changes to: [illegible]

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За зміну адреси $1.00. Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Могили масових жертв терору Сталіна

Володіння Йосифа Джуґашвілі-Сталіна, наступника Леніна у Кремлі, від 1924 до 1953 року перейшло до історії, як один з її найбільш жорстоких кривавих періодів. У західніх довідниках, зокрема у популярному в Америці щорічному „Ворлд Альманак — Бук оф Фектс" сказано, що „серії чисток, масових екзекуцій і масових заслань до кацетів... дали у висліді мільйони людських жертв". Про „мільйони" жертв говориться так у прецікавій, але й пресумній статті московського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" 8-го березня ц. р. Білла Келлера п. з. „Позаду зеленого плоту Сталіна — хто заповнив масові могили". Говориться про одну з восьми таких масових могил, що їх відкрито після смерти Сталіна в Україні і на Білорусії.

У цій статті мова про масові жертви терору за сталінського правління, закопані в лісі, загородженому зеленим плотом, недалеко села Биковня біля Києва. Наводиться там прізвища кількох тамошніх селян, тепер віком коло 70-ти років, які мовчали 50 років про те, що бачили за панування Сталіна. Бачили валки вантажних авт, прикритих важкими накривалами, які зникали у тому залісеному місці, і порожні верталися. Дехто з них селян спершу думав, що це військові конвої, які звозять зброю до арсеналу, — але один із них Петро Нізенко, тоді, у 1937 році — малий хлопчина, приглядався з даху хати тим таємничим конвоям і раз зважився піти вглиб того ліса: відкрив трупи з дірами в потилиці.

Совєтські власті складали вже чотири комісії для розгляду тайни „позаду зеленого плоту". За кожним разом та комісія проголошувала у своєму офіційному комунікаті, що це жертви німецьких нацистів. Але який десяток свідків із села Биковня, всі без вийнятку, стверджували, що ті могили постали за чотири роки перед приходом німецького війська, у німецько-совєтській війні, яка розпочалася у червні 1941 року. Перша така комісія прибула до Биковні ще 1944 року, за володіння Сталіна. Друга приїхала туди у 1971 році, після того, як вандали розкопали були масову могилу у пошуках за золотими обручками і золотими зубами цих вбитих осіб. Комуністична влада в Україні влаштувала пам'ятник біля цього страхітливого цвинтаря з написом „Вічна пам'ять" і далі: „Тут похоронені 6,329 совєтських вояків, партизанів, підпільників і мирних громадян, вбитих фашистськими окупантськими військами в 1941-1943 р. р.". Очевидне офіційне свідоме фальшівництво з приписуванням німцям злочину, доконаного тодішнім НКВД. Справою зацікавився українець Микола Лисенко (композитор того самого імени й прізвища помер у 1912 р.) Він впевняв закордонних кореспондентів, що у масовій могилі біля Биковні, чи пак тамошньому цілому законспірованому цвинтарі, поскидано один на одного тіла не 6,329 застрелених чоловіків і жінок, а 150,000 — 240,000. В наслідок наполегливих заходів М. Лисенка створено недавно з черги четверту офіційну комісію під головуванням генерала Івана Гладуша, міністра внутрішніх справ Української ССР. Той генерал дав інтерв'ю „Вечерному Києву", в якому знову повторив давню московсько-большевицьку брехню, що біля села Биковня похоронено жертви недалекого німецького кацету з часу Другої світової війни.

Американський журналіст правильно стверджує, що таких могил масових жертв Сталіна, який хворів манією переслідування, — є багато. Він називає Катинь, місцевість в Білорусії, недалеко Мінська, де відкрито погилу понад 4,000 польських старшин, які втекли були на „союзницьку" територію СССР, коли з заходу наступало німецьке військо. Совєтські власті по нинішній день, вже за панування Міхаїла Ґорбачова і його гласности, не признаються до цього злочину, тільки приписують його німцям. Проте окрема Комісія Міжнародного Червоного Хреста ствердила понад усякий сумнів, що це большевики розстріляли всіх тих старшин, яких тримали спершу в окремому таборі біля Старобільська у Білорусії. У Лондоні видано кількома накладами польську книгу „Катинський злочин" з текстом протоколу Міжнародної комісії, зізнаннями свідків і подібними документами.

Кривавими літерами записав себе Сталін в історії людства. За Хрущова і за Ґорбачова закинено сталінський „культ особи", припинено теж подібні масові розстріли. Але система брехні і фальшів залишилася — там де вона вигідна московському режимові.

Омелян Твардовський

АКТОР Б. СТУПКА ЗА СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ

У київській „Спортивній газеті" ч. 15-те з 4-го лютого 1989 року в розділі „Вітальня" появилося цікаве інтерв'ю з талановитим майстром-народним артистом України, актором Київського українського академічного драматичного театру імені І. Франка Богданом Ступкою. Інтерв'ю перевела кореспондентка Т. Донченко.

Перед своїми запитами і відповідями актора, авторка між іншими написала: „Дев'ятнадцять років тому українська стрічка 'Білий птах з чорною ознакою' одержала золоту медалю Міжнародного кінофестивалю. З тих пір у моїй пам'яті лишилася тільки основна канва фільму. А от божевільно-темпераментний танок Богдана Ступки в одному з епізодів, блиск його очей — запам'ятався назавжди. Це була перша, але помітна роля театрального актора в кіні, яка принесла йому визнання, популярність. Критики, журналісти, прихильники Богдана Ступки твердять, що народний артист України Ступка у зеніті слави. А біля 'зірок', як правило, завжди крутиться рій людей, які стрижуть купони саме з чужої слави. Цікавлюся в нашого героя, чи не боїться він через цю метушню розгубити справжніх друзів.

— Вірних і надійних товаришів життя — маму, тата, дружину, — я не боюся втратити ні за яких обставин — відповів Ступка. Звичайно, подібні друзі є і в театрі. Чому повинен їх розгубити?

— Через ті ж банальні заздрощі... — допитує Донченко. — Вони існують споконвіку. Та мама мене виховувала на біблійній заповіді: нікому не говори, що в тебе є вороги. А будуть вони у тебе обов'язково. Та ти на це не зважай і на зло відповідай добром.

– А те, що ви говорите — зеніт слави... Не знаю, що це таке. В одному впевнений, що слава дуже хистка штука: вчора була, сьогодні немає. Шлях до неї доводиться торувати важкий і ходу не припиняти ані на хвилину. Постійно утверджувати себе в кожному спектаклі. Бо навіть одну і ту ж ролю можна грати в різний час по-різному.

— Значить, актор не може сказати сам собі: 'Я досяг вершини майстерности!'?

— Може — відповів Ступка. Але пам'ятайте у В. Симоненка: „Як усе на світі зрозумієш, то тоді зупинишся і вмреш"...

У черговій відповіді Богдан Ступка виявив мізеротні обставини, в якій живуть театральні актори в сучасній поневоленій Україні.

— Богдане, наших читачів цікавить, чи виправдовуються моральні витрати актора матеріяльно?

— У театральних працівників платня мізерна. На Україні лише два театри (київські — української та російської драми), у порівнянні з іншими, вважаються багатіями. А якщо брати у міжнародному масштабі, то ми на передостанньому місці в світі. За нами тільки Срі-Лянка. Тому ми всі з радістю погоджуємося на творчі зустрічі типу 'Добридень, товариш кіно!'. Там не треба викладатися так, як на сцені: прочитав вірш, показав ролик. І за день-два заробиш більше, ніж у театрі за місяць...

— А як сім'я ставиться до вашої виснажливої роботи?

— Розуміюче, — відповідь Ступка. Бо дружина Лариса — балерина, син Остап теж закінчив театральний інститут, хоч я цього дуже не хотів. Але хто виріс за лаштунками сцени, той вже ніколи не звільниться від її чарів".

Дуже цікаво і не менш відважно відповів актор на питання: — „Чи позначилася перебудова на репертуарі театру?"

— Поперше, — вімітив Ступка, — ми відмовилися від так званих 'датських' спектаклів, які нав'язувалися згори до ювілейних дат. Подруге, колектив сам добирає, вирішує, що грати. Зараз здали 'Момент' В. Винниченка. Згодом приступимо до репетицій 'Тев'є-молочника' Шолом-Алейхема. Як бачите, ставити можна все. Та, крім бажання, в перебудовний період теж потрібно талант. І хороша драматургія, якої у нас немає, принаймні української.

...„Бідкання Богдана Ступки зрозумілі. Драматургія у нас дійсно слабка. Бо корона дерева, вирваного з корінням, поступово в'яне і вмирає. Так і після зловісних 30-их років, коли знищили її самобутніх, талановитих синів-поетів Миколу Зерова і Валеріяна Підмогильного, письменника Миколу Хвильового, драматургів — Миколу Куліша, Костя Буревія, перетворилася на духовну провінцію. З болем пише в 'Літературной газете' (18 січня 1989 р.) Юрій Щербак, що '... перечитуючи тих, хто складав гордість безжалісно знищеного українського відродження, розумієш: було фізично і морально розтоптано пагони високого европейського мистецтва, порівняного з ним за своїми потенціями'. За свідченням 'Літературної України' (В. Панченко, 'Не забути б про корінь проблеми', 26-го вересня 1988 р.) із тисячі розстріляних письменників СССР — 500 було українських. В тих же, хто лишився в живих, надовго, а можливо, й назавжди, поселився страх, який ми милосердно називаємо внутрішнім цензором. Позбудуться його хіба, що наші онуки. І от тоді можна сподіватися на нове відродження...'

Богдан Ступка — член комітету Спілки театральних діячів України. Він очолює відділ міжнародних зв'язків. Минулого року Ступка в складі делеґації СССР побував на фестивалі мистецтва в Австралії, де познайомився з доробком театрів більшости країн світу. Йому найбільше сподобався австрійський балет з його дивовижною пластикою, яка фантастично сполучується з динамічністю. І вже абсолютно із серії нереального видався йому японський елітарний театр XVI сторіччя, і те, з яким надхненням актори грали давню класику".

Чому б і нам не створити власний національний український театр? — запитує Богдан Ступка. — Адже у нас багата спадщина. Та скільки я не намагався підняти цю тему серед молодих режисерів — вони не запалюються моєю ідеєю, посилаються на те, що, мовляв, уся класика до початку XX сторіччя базується на кривдженних простого люду

(Закінчення на стор. 4)

Леся Кисілевська-Ткач

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ УВУ СТАВ ДІЙСНІСТЮ

Ще в ушах дзвенять слова гимну Тисячоліття Хрищення України, ще живими зворушливі хвилини святкувань у Римі, Вашінгтоні, Ню Йорку та в усіх інших громадах нашої діяспори, а вже робимо підсумки наших успіхів, робимо теж і пляни на майбутнє.

І справді, тількищо відлунали святкові дзвони римської Софії та мюнхенського Андрія, Рада Професорів Українського Вільного Університету дала ще один доказ, що доля нашого доросту, це наше майбутнє, яким треба дорожити тепер. Вона затвердила створення Педагогічного Інституту для дошколу українських учителів діяспори. Виник він на підставі 12-літньої успішної, безперервної праці Педагогічного Курсу УВУ з-понад сотнею абсольвентів. Це важлива подія на новім етапі нашого існування, бо поглиблення праці над виховниками молоді — це праця над майбутнім „бути чи не бути" нашій діяспорі.

На недавній ювілейній конференції Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка в Ню Йорку, в часі панелю про майбутнє нашої науки, довголітній ректор, а тепер проректор УВУ проф. д-р Володимир Янів звернув увагу на важливість існування Педагогічного Інституту УВУ, що дошколює українських учителів діяспори. Годі пригадувати, що такого дошколу прагне все українське шкільництво. Навіть коли управам шкіл вдається вишукати молодий надійний учительський дорібок, то важко їм допомагати у вишуканні відповідних матеріялів, джерел, метод. Якраз перебування на сесії Педагогічного Інституту УВУ, серед кваліфікованих викладачів, у добірній бібліотеці, серед однолітків з цілої діяспори, в рідній українській атмосфері, уможливлює це. Тому, що українські школи Мюнхену мають зайняття до кінця липня, а передшкілля довше, є теж нагода корисної практики.

Програма Педагогічного Інституту УВУ складається покищо з двох самостійних чотиритижневих сесій. Дошкіл можна починати з кожної сесії. Минулорічна сесія „А" наголошувала методику навчання. Та перша сесія Педагогічного Інституту УВУ почалась символічно спільними тисячолітніми святкуваннями. Покінчило її, крім госпітантів, дев'ять молодих ентузіястів-учителів з цілої діяспори, а саме три із ЗСА, два з Канади, два з Арґентини й по-одному з Юґославії і з Польщі. Ось послухаймо одну з них:

„Дуже тішуся, що я могла брати участь у сесії Педагогічного Інституту УВУ. Багато речей я навчилася, але й багато викладів спонукало мене до поглиблення свого знання. Пізнала я багато речей, яких не змогла навчитися чи пізнати в Польщі, де багато матеріялів з української літератури та історії не є доступні. Захоплена я професорами, які нам викладали поодинокі предмети, їхнім ґрунтовним знанням та вмінням працювати з молоддю, а також їхнім оптимізмом щодо кращої долі України в майбутньому. Е. К."

Цьогорічна сесія „Б" буде тривати від 10-го липня до 4-го серпня в Мюнхені. Вона буде поглиблювати знання українознавчих предметів, як рівнож включатиме методику навчання у нижчих й іншомовних клясах та передшкіллі разом із практикою. Співжиття усіх студентів в гуртожитку „Рідної Школи" уможливлює виміну думок і створює рідну атмосферу, так важливу для нашої молоді з різних кінців землі. Відвідання мистецьких цінностей Мюнхену та спільна прогулянка в Альпи збагачують добре заслужений відпочинок.

Зголошення на цьогорічну сесію Педагогічного Інституту приймає до 15-го травня: Ukrainische Freie Universitat Pienzenauerstr. 15 8000 Munchen 80 West Germany.

Прохання на стипендію, що покриває оплату за навчання і чотиритижневе перебування в гуртожитку слави до: Ukrainian Free University Foundation, Ins. 203 Second Avenue. New York, N. Y. 10003.

Рік 1989 СКВУ проголосив роком української мови. За знання рідної мови наша молодь часто дістає признання від наших братів з України. Це знання наша молодь збагатила якраз в українських школах діяспори. Подбаймо, щоб ті, які безпосередньо працюють з нашим доростом, у цьому році української мови інтенсивно попрацювали на літній сесії Педагогічного Інститут Українського Вільного Університету, в першу чергу над піднесенням власного рівня мовної спроможности, а тоді зможуть краще передати її своїм вихованкам.

Подбаймо, щоб жили українською мовою не тільки старші, але, парафразуючи пісню з України, щоб ще довго сміялася рідною мовою наша дітвора діяспори!

ПРОЩЕ І ТЕ

Про Шевченка і... український борщ

Перед кількома роками у нашій малій скромній парафії появився молодий невідомий нам чоловік у товаристві старшої скромної, з вервичкою в руках, жінки.

Після Богослуження „під церквою" показалося, що цей чужий нам чоловік прийшов з матір'ю — українкою з певною означеною ціллю, що її він хотів при нашій допомозі перевести в життя. Цей чоловік — член реклямового відділу відомої фірми „Кемпбелл" — хотів використати своє українське походження, по стороні матері для реклямового фільму для телевізії, який мав доказувати, як можна різні роди юшки та сосів „Кемпбелл" використовувати для національних страв різних народів. І тут саме прийшла нашому Іванові-Джанові думка про український борщ, який він пам'ятав з дитячих років, і — борщ, до якого його мама додавала помідори. Отож, цілий його плян був побудований на споминах з дитиства. Цей борщ мав бути приготований на великоднє снідання, і крім нього мали бути паски, крашанки і всі інші присмаки українського Великодня.

Розуміється, плян Джана викликав у нас усіх захоплення і коли він привіз незабаром свого головного режисера реклям — праця пішла в рух.

Мені припала роля мистецького і куховарського дорадника. Почалися телефони, наради, безконечні зміни плянів. Фільмування мало відбуватися у парафіяльній залі і там треба було „вичарувати" відповідний гарний куток, який нагадував би святочну кімнату української хати і кухню, де можна було б приготовити борщ.

На точно означений день телевізійна „екіпа" приїхала цілим великим вантажним возом. Привезено не лише апарати та рефлектори, але теж новісеньку кухонну піч, горшки і розуміється десятки пушок „Кемпбелл".

Настрій принагідний „акторів" включно з молодою гарною парафіянкою, яка мала грати „головну ролю" був святковий і врочистий, хоча березневий день з мокрим снігом ніяк не нагадував Великодня.

Мій „великодній стіл" мав усе, що потрібно. Високі паски прибрані крашанками, вишивану скатерть, різьблений гуцульський свічник, весняні квіти в українському глечику. Дерев'яні стіни непривітної залі закрив привезений ще з України килим, а найкращі писанки в мисках притягали око.

У т. зв. кухні все блищало чистотою. Новенька піч стояла готова, а зроблені досвідченими руками всі ступені варення борщу аж до моменту додавання до нього помідорової юшки „Кемпбелл" були на поготові.

Молода акторка у вишиваній сукенці, схвильована, слухала останніх вказівок режисера, а я з Джаном бігала поміж кухнею і залею, востаннє переглядаючи все в порядку.

Нагло Джан вхопився за голову:

— А картину я забув!

— Яку картину! — питаю.

— Та цю, що висить в кожній українській хаті, адже вона мусить бути!

Мені прийшло на думку, що це певно хрест. Але ось смаглявий з італійськими рисами обличчя Іван-Джан вияснює, що мова про того „найславнішого українця" у баранковій шапці і з довгими вусами, і миттю біжить до свого авта.

За хвилину на стіні появляється на видному місці, дешева відбитка портрету Шевченка та ще у псевдо різьблених типічних темних рамах... Ясно засвітили рефлектори і фільмування почалося.

Минуло два місяці і Джан запросив нас до парафіяльної залі, щоб показати нам вислід своєї праці. Ми чекали в напруженні. Спершу побачили прегарні... гавайські краєвиди і чарівні гавайки, що приготовляли гостро-солодку страву, додаючи до неї щось з пушки „Кемпбелл", а відтак на екрані показалися альпійські лещатарі, які з'їздили засніженими стежками до колиби, де чекала на них гаряча юшка з пушки „Кемпбелл", а відтак... якісь люди, рух і завжди — скрізь, на кожному місці, „Кемпбелл" згадка про фірму... Аж на кінці цього фільму — ми і наша коротенька в ньому роля... В першу чергу зфільмовано кухню, а опісля коротко дуже наш великодній стіл та й біля нього нашу артистку — аматорку, яка приготовляє борщ. А понад нею, на стіні — начебто іронія цього моменту — Шевченко. При тому т. зв. беккгравндмюзік і ...несмертельна мелодія із „Ой не ходи, Грицю".

На щастя, як я не допитувалась, ніхто цієї реклями на телевізійній програмі не бачив.

О-КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ІНШИЙ ЗАСТУПНИК

У своїй цікавій статті про Державний Університет ім. Івана Франка у Львові (частина IV.), у дальших рядках середньої колонки, автор статті Зенон Городиський, згадує про Державний Медичний Інститут у Львові й твердить, що його очолив проф. д-р Макарченко, а його заступником став проф. д-р Маріян Панчишин.

Хочу направити, що не проф. Панчишин, а проф. д-рМаксим Музика був заступником директора Медичного Інституту до кінця червня 1941 року.

Д-р Роман Осінчук
Ню Йорк, Н. Й.

Любов Коленська

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО — ВІЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

III.

Та чи не найбільший Шевченковий послідовник — це Василь Стус — унікальний поет унікальних страдницьких обставин, поет вічного інтенсивного горіння аж по саму його смерть на засланні в таборі Колими. З Шевченком у Стуса велика подібність біографій — арешти, кари, довгі роки поневірянь в казематах, однодумство в принципах, у любові до України, в негнутості перед мучителями, в кришталевості вдач.

У Василя така схожість, таке тісне схрещення із Шевченковим духовим світом, що здається їхні шляхи ніби два осяйні, сильні промені світла у кришталевій призмі, що в момент їхнього схрещення проникають один одного, спалахують вогнем неймовірної краси.

Ось кілька цитат з-поміж багатьох, багатьох із збірки поезій Василя Стуса „Палімпсести". Є тут і безкрая любов до України і по-Шевченківськи гостре картання недолугих землячків:

„Та ти жди мене. Чекай мене. Чекай нехай і марне, але жди, блаженна. І Господові помолись за мене. А вмру — то й з того світу виглядай". Або: „Найшли, налетіли, зом'яли, спалили, побрали з собою весь тонкоголосий ясир. Бодай ви пропали, синочки, бодай ви пропали, бо так не карав нас і лях-бусурмен-бузувір. І Тясмину тісно од трупу козацького й крови, і Буг почорнілий загачено тілом людським, бодай ви пропали, синочки, були б ви здорові у пеклі запеклім, у райському раї страшнім. Паси з вас наріжуть, натягнуть на ґузна вам палі і крови наточать — упийтесь кривавим вином". Чи хоча б оці стрічки вірша: „Тоді сторіками пливуть і жалощами душі студять і будять мертвих — не розбудять і докликавшись, кленуть". А далі: „А ти! — все спиш і спиш і спиш. Ото життя! Нівроку — сніння! Голосить голос голосіння і ти за ним, як пес, біжиш. Земля — голосить?. Світ — кричить? В тобі? За безкраєм? Не знаю. Здається. кожен день збавляю, немов останній".

Ота нескореність Шевченкова в Стуса з усією силою і виразністю проявляється у вірші: „Як добре те, що смерти не боюсь я і не питаю, чи тяжкий мій хрест. Що перед вами, судді, не клонюся в передчутті невідомих верств. Що жив, любив і не набрався скверни, ненависти, прокльону, каяття".

Неймовірна просто спорідненість обох поетів впадає в очі багатьом критикам, що писали про Стуса: „Часом кажуть про Шевченків культ на Україні. В обставинах Стусової біографії, творчого шляху і темпераменту це більше, ніж культ. Це майже злиття двох особистостей в одну, коли Шевченкове стає Стусовим". І, підсумовуючи сказане, Юрій Шевельов зазначає: „Літературні впливи в Стуса були, але вони не визначали його творчости. Шевченків був не вплив, — було ототожнення. Але тут зразу підкреслимо: тотожність вдачі, віри, стійкости, світобачення... Шевченко для Стуса, як українська мова. Він нею пише, він нею дихає, він кує і перековує її, як йому велить творчий дух. Не можна собі уявити Стуса поза українською мовою; не можна його уявити поза Шевченковою стихією..."

Про це казав — і сповідався сам Василь Стус у спогаді-аналізі своєї біографії і творчости — „Двоє слів читачеві" („Василь Стус — в житті, творчості, спогадах та оцінках сучасників", В-во „Смолоскипи", 1987 рік), написаній у Києві 1969 року: „Перші лекції поезії — мамині. Знала багато пісень і вміла дуже інтимно їх співати. Пісень було стільки, як у баби Зуїхи, нашої землячки. І таких самих. Найбільший слід на душі — од маминої колискової 'Ой, люлі — люлі, моя дитино'. Шевченко над колискою — це не забувається. А співане тужно: 'Підеш, мій сину, по Україні, Нас кленучи' — хвилює й досі. Щось схоже до тужного надгробного голосіння з 'Заповіту': 'Поховайте та вставайте, кайдани порвіте, і вражою злою кров'ю, волю окропіте'. Перші знаки нашої духовної аномалії, — як перше почуття немовляти в білому світі. Це були — враження од дитинства. Гарного дитинства"...

Шевченковий могутній дух, Шевченкову любов до своєї батьківщини, бачимо сьогодні в тисячах і десятках тисяч людей ув Україні, здавалось би, ще донедавна — „мертвих" для своєї вітчизни, які стають до боротьби, ідуть на маніфестації, виступають в обороні української мови й самобутности. Кличуть вони виключно до української творчости, де віддзеркалюється чисте плесо саме цієї нетлінної краси української душі.

Цьогорічні вікопомні роковини — 175 років з дня народження Тараса Шевченка, святкують і святкуватимуть мільйони Шевченкових дітей. Бо хто ж, як не він, своїми творами, своїм пророчим словом створив наново українську епоху у національному і культурному житті свого народу. Це ж він велетенською і незламною силою свого духу оживив покоління за поколінням, надхнув густі лави нескорених борців і слова, і чину, які стали повік переємниками його заповітів. І ніщо — жодні, навіть найбільш рафіновані переслідування, вже не заглушать спасенного для нас Шевченкового — слова на сторожі. Це передбачив він, наш Пророк, з усією силою записуючи ці вірші, рядки в поемі „Кавказ": „Не вмирає душа наша, Не вмирає воля. І неситий не виоре на дні моря поля. Не скує душі живої і слова живого"... У візії, сповненій полум'яної любови для України і віри в свій український народ, Шевченко передбачував затяжну боротьбу його народу і страждання його, але теж і особливу витривалість його духу, що наново і наново відживатиме у цілющому й безсмертному джерелі українського Тарасового слова.

Передав нам Шевченко те, що залишається в епохах — геніяльне своє слово, що розійшлося гомінкою луною по всьому світі, із собою підіймаючи український народ до висот безсмертя. Це він приніс у дарі нам — вічне життя. Над Україною вік-вічно буде Шевченкове обличчя, просвітлене й незнищиме у віках.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Закордонне Представництво Української Гельсінкської Спілки повідомляє про зміни, які сталися останнім часом у його складі, а саме, що з Української Гельсінкської Спілки вийшли:

1. Данило Шумук — із міркувань особистого характеру;
2. Петро Рубан — через ідейні розходження з Декляраціею принципів УГС.

На сьогодні Виконавчий Комітет Закордонного Представництва УГС складається з Миколи Мовчана, Раїси Мороз, Миколи Руденка (голова), Леоніда Плюща і Надії Світличної (заступники голови відповідно в Европі й Америці).

Для кращої організації діяльности створено редакційну групу в складі: Раїса Мороз, Микола Руденко, Надія Світлична (відповідальний редактор).

27-го лютого 1989 року.

Виконавчий комітет ЗП УГС

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ПІТТСБУРҐ, ПА.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 2-го квітня 1989 р., год. 2-га по пол.
at 600 Glenwood Avenue, AMBRIDGE, PA.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

24, 41, 53, 56, 63, 91, 96, 109, 113, 120, 126, 132, 161, 264, 276, 296, 338, 481.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного предсідника УНСоюзу д-р ІВАНА О. ФЛИСА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
Андрій Джула, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Андрій Джула, голова
Дмитро Головатий, секретар **Йосиф Надзак,** касир

Щотижнева...

(Закінчення зі стор. 1)

ловї" рушили до Київського міського виконкому. Працівники міськвиконкому сказали, що нічого не знають про затримання Лук'яненка і Чорновола. Тоді демонстранти пішли під будинок ЦК компартії України і стали вимагати, щоб їм сповістити про долю затриманих. Невдовзі із будинку ЦК КПУ вийшов якийсь представник і повідомив, що Лук'-яненко і Чорновіл були тимчасово затримані, але тепер вони вже відпущені. Обурені таким каґебістським свавіллям, члени Київської філії УГС послали в Москву телеграму-протест Ґорбачову.

• 4-го лютого в Житомирі на стадіоні ім. Ленінського комсомолу відбувся несанкціонований мітинг. Причина — відмова виборчої комісії зареєструвати кандидатом в народні депутати журналістку Аллу Ярошинську, відому своїми виступами проти місцевої корупції. Мітинг був організований ініціятивною групою робітників заводу Електроприлад. Саме цей завод і висунув Ярошинську в кандидати. 4-го лютого, в 12-ій годині, на стадіоні зібралося понад 3,000 осіб. Люди вимагали реєстрації свого кандидата і обурюючись свавіллям влади криками висловлювали своє незадоволення на адресу першого секретаря житомирського обкому партії Кавуна. Потім всі з вигуками „Геть Кавуна" рушили до будинку обкому партії і там влаштували демонстрацію протесту.

• 5-го лютого у Самборі на Львівщині відбувся вечір пам'яти Василя Симоненка. Організували вечір члени Громадського Культурного Товариства ім. Кобільника. На вечорі виступив голова Львівської філії УСГ Богдан Горинь, який поділився спогадами про свої зустрічі і розмови з Василем Симоненком. Після вечора було організовано збір грошей на пам'ятник гетьманові Петрові Сагайдачному.

• 6-го лютого у Львові член УГС Іван Макар отримав із Львівської обласної прокуратури повідомлення, що прокурор Прокопов, який 9-го грудня 1988 року силоміць забрав у нього магнітофон, наказом прокурора области покараний і що його зобов'язано попросити в І. Макара офіційне вибачення. Вилучений магнітофон Іван Макар може отримати назад у будь-який зручний для нього час, звернувшись до заступника прокурора области Мироновича. Повідомлення підписане прокурором Львівської области Ізосімовим і датоване 1-го лютого 1989 року.

• 8-го лютого в Донецькому міськкомі партії відбулася нарада партактиву, на якій виступив з реакційною доповіддю завідуючий ідеологічним відділом міськкому партії Струковський. У нараді взяв участь лідер неформальної організації „Плюралізм" Мазанов. У своєму виступі він заявив, що на Україні процес перебудови загальмовано. У Донецьку завзятими покровителями порушень є заступник голови облвиконкому Ґрішин, начальник управління міської міліції Косичкін, редактор газети „Соціялістіческій Донбас" Вичцелов. Так міліція кілька років тому убила двох юнаків, Нестеренка і Чалова, але і досі ніхто не покараний. Мазанов також зазначив, що обком партії абсолютно нічого не робить в справі переведення дитячих садків, шкіл і навчальних закладів на українську мову. Після виступу Мазанова Струковський заявив: „Ми проти надання українській мові державного статусу, ми проти неформальних об'єднань, ми засуджуємо телепрограму „Згляд", ми за зменшення радіопередач українською мовою". І звертаючись до залі сказав: Спокійнісінько посилайте дітей до російських шкіл. Українські письменники не виражають інтересів народу. Суверенітету Україна ніколи не матиме". Позиція Струковського повністю співпадає з позицією першого секретаря донецького обкому Ігнатова, який викликає до себе директорів українських шкіл области і вимагає в наступному році перевести навчання в їхніх школах на російську мову.

• 8-го лютого у Львові на виробничому об'єднанні „Полярон" відбулися збори Ленінської виборчої округи, на яких підібрані партійнобюрократичним апаратом міста делегати відсіяли неугодного владі кандидата в депутати до Верховної Ради СССР поета Ростислава Братуня. На зборах Братуневі задавали різні провокаційні запитання, на які він не ухиляючись відповідав чесно і відверто. Так, на запитання, чи правда, що він брав участь у молодіжному ОУНівському русі на Горохівщині, Братунь відповідав: „Так, я справді брав участь у цьому русі, бо це був єдиний рух, який тоді в 1941-43 роках чинив збройний опір фашистам. І тому я не вважаю ганебним свою участь в ньому".

Фундація для збереження української молоді в діяспорі

Відомий цілій українській діяспорі меценат д-р Микола Ценко разом з сином д-ром Олексієм недавно створили нову Фундацію для збереження української молоді в діяспорі. Як відомо, родина Ценків створила декілька окремих фундацій, а одну з них при Релігійному Товаристві Свята Софія під назвою „Ценко-добро творити". Тут, до речі, слід відмітити, що згадана фундація „Добро творити" на протязі минулих хотирьох років виплатила на різні добродійні цілі 23,800 дол.

Мабуть цей успіх існуючої фундації основників створити ще одну фундацію присвячену виключно в одній цілі — збереженні української молоді у діяспорі.

Немає найменшого сумніву, що того роду фундація дуже потрібна, особливо під сучасну пору, коли більше української молоді децентралізується і тратить своє українське-християнське „я" під впливом чужого довкілля. Саме тому того роду фундація дуже важлива, і задум батька і сина, д-ра Миколи і д-ра Олексія Ценків, треба всіма силами підтримувати і фундацію відповідно розвинути. Тут слід підкреслити, що фундація для збереження української молоді у діяспорі, згідно з бажанням її основників, не буде пов'язана з прізвищем Ценків, а просто існуватиме і працюватиме як фундація при Товаристві Свята Софія для добра української молоді. На фонд цієї фундації можуть складати свої пожертви усі бажаючі, котрим залежить на збереженню української молоді. Фундація робитиме все, що тільки можливо, щоб зберегти українську ідентичність української молоді, яка проживає поза межами України. Це означає, що фундація уділюватиме фонди на різні курси, фестивалі, літні і зимові табори, прогульки по українських поселеннях, працю аматорських гуртків, творення літератури для молоді тощо.

Подаючи це повідомлення про новостворену фундацію для збереження української молоді у діяспорі, Релігійне Товариство Св. Софія українців-католиків в ЗСА звертається рівночасно до усіх людей доброї волі з проханням підтримати цей шляхетний та практичний почин щедрими пожертвами. Всі датки можна відтягати від податку; чеки слід виписувати на Св. Софію: St. Sophia Religious Association, 7911 Whitewood Rd., Elkins Park Philadelphia, Pa. 19117.

Ю. Г.

У ВАТИКАНІ РОЗПОЧАЛАСЯ в середу, 8-го березня ц. р., довгоочікувана зустріч американських римо-католицьких архиєпископів з Папою Іваном Павлом II та його співробітниками. Теплими словами привіту відкрив конференцію Папа Іван Павло II, а кардинал Бернардін Ґатін, який є головою ватиканської Конґреґації єпископів, заперечив, що ця зустріч може бути гострою. Кардинал Джозеф Бернардін з Чикаго подав позитивну картину американських традицій щодо відкритого управління, свобідного квестіонування та плюралізму, підкреслюючи успіхи Римо-Католицької Церкви в ЗСА. Його думки стовідсотково підтвердив Архиєпископ Ст. Луїсу Джан Мей, з підкресленням, що може саме й тому Римо-Католицька Церква в ЗСА потребує іншого підходу зі сторони Ватикану.

Комунікат

(Закінчення зі стор. 1)

нити дальші переговори у справі спільної централі до чергового Конгресу УККА в 1992 році.

Таким чином усі шляхотні намагання Владики Лостена і Конференції Безсторонніх Організацій знівечено. Ця резолюція, не вперше, ще раз підтвердила, що УККА не хоче, як і в минулому не хотів об'єднання, розуміючи це по своєму, як приєднання. Саме й тому усі попередні спроби наших ієрархів, сл.п. сенатора Павла Юзика, о. монс. Степана Чомка, тодішнього голови „Провидіння", і врешті заклик колишнього президента СКВУ Петра Саварина, довести до поєднання, не увінчалися успіхом.

Засадничим розходженням між УККА і УАКРадою був різний підхід до осягнення об'єднання української громади в ЗСА. Тоді, коли УАКРада змагала до того, щоби нова централя репрезентувала усі громадські сили пропорційно, УАКР, УККА і Безсторонні Організації, як рівнож прийняти новостворені організації молодих професіоналістів таких, як Вашінґтонська Група, Об'єднання Професіоналістів в Ню Джерзі і в Ню Йорку, то УККА, навпаки, змагав до того, щоби мати таку централю, у якій домінував би Визвольний Фронт.

Екзекутива УАКРади, жалкуючи, що фінал переговорів між представниками УККА, УАКРади і Конференції Безсторонніх Організацій, не з вини УАКРади, вийшов такий некорисний для справи і змарновано стільки дорогого часу, вважає своїм обов'язком висловити Владиці В. Лостенові і Конференції Безсторонніх Організацій щиру подяку за ввесь труд, працю і час, вкладені для справи об'єднання громади, і створення одної спільної центральної репрезентації українців в Америці, так дуже потрібної і конечної під цю пору.

Екзекутива УАКРади заявляє, що УККА своєю резолюцією припинити переговори дуже ускладнив справу об'єднання громади. Не зважаючи на те, Екзекутива УАКРади стоїть далі, як і в минулому, на становищі необхідної потреби консолідації усіх національних сил в діяспорі.

Екзекутива
Української Американської
Координаційної Ради

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО РОЙТЕРСА інформує, що в околиці Джелалабаду в Афганістані розпочались наступальні бої муджагедінів на місто Джелалабад, яке і там окружене зі всіх сторін партизанськими частинами і тільки повітряним шляхом центральний уряд в Кабулі може доставляти для тамошніх вояків зброю, військовий виряд і харчі. В загальному в місті панує голод, головно серед цивільного населення. Деякі повстанські відділи наблизились до міста на небезпечну віддаль, з якої вони можуть обстрілювати з ракет транспортові літаки. Якщо летунський рух припиниться урядове військо не матиме іншої ради, як тільки віддатися в полон до муджагедінів, або вмерти голодовою смертю. Після упадку Джелалабаду, муджагедіни правдоподібно розпічнуть офензифу на стоилцю Кабуль.

ЗАҐРЕБСЬКА ГАЗЕТА „Вечерні Новості" надрукувала повідомлення, яке аґентство АП характеризує як безпрецедентне. Покликуючись на „цілком інформативні джерела", заґребська газета повідомила з Любляни, столиці Словенії, однієї з шести республік Югославії, що на своєму засіданні президія Спілки комуністів Словенії закликала до встановлення в країні багатопартійної системи. На думку керівництва словенських комуністів, Югославія ніколи не вийде зі стану політичної і економічної кризи, якщо не буде взятий курс на демократизацію суспільства. Однопартійна система в Югославії існує з післявоєнних часів, коли до влади прийшов уряд комуністів на чолі з Тітом.

УЧАСТЬ Т. ШУМИЛОВИЧА У ВИСТАВЦІ

Ню Йорк. — Від 4-го до 18-го березня ц.р. тут у Громадському центрі при Лінкольн сквері, 250 65-та вул. захід, відбувається виставка картин членів організації Американських композиторів, авторів і артистів-малярів (САAA), у якій бере участь Тарас Шумилович, виставляючи одну із своїх улюблених українських церков (графіка). Виставка відкрита щоденно від год. 11-ої до 4-ої по полудні.

ПРОПУЩЕНО ТИТУЛ

У рубриці „Куток Братської Діяльности" п. з. „Висліди конкурсу" авторства крайового координатора братської діяльности Андрія Воробця, („Свобода", ч. 45 з 10-го березня ц.р.) в списку членів жюрі цієї комісії треба читати: „Членами жюрі були д-р Євген Федоренко, голова Української Шкільної Ради в ЗСА, д-р Ігор Гурин, заступник голови Шкільної Ради, і мґр Ліна Андрієнко-Данчук, секретар цієї Ради". — Ред.

ПОМИЛКА В АДРЕСІ

Під відгуком Яр. Климовського на книжку Олександра Канюки „Свобода" з 2-го березня ц.р., в поданій адресі вкралась помилка. Правильна адреса автора книжки: Olexander Kaniuka, 1123 5th St. N.E., Minneapolis, Minn. 55413. — Ред.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню, ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

Запрошує своїх Членів і прихильників ЛМКлюбу на

ДОПОВІДЬ

д-ра Олександра Дражньовського

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО ПРО КОЗАЦЬКІ МОГИЛИ І СЬОГОДНІШНЯ АРХЕОЛОГІЯ"

Внутрішня архітектура скитських могил і їхнє монументальне мистецтво.
Доповідь ілюстрована численними прозірками відбудеться

в п'ятницю, 17-го березня 1989 р. о 7-ій год. веч.

КОМІСІЯ ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА
Наукового Товариства ім. Шевченка, Української Вільної Академії Наук і Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ)

запрошують Членів й Українське Громадянство на

ДЕВ'ЯТУ РІЧНУ НАУКОВУ

Шевченкознавчу Конференцію

У 175-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

з такою програмою:

Привітання .... **Ярослав Падох,** президент НТШ
Відкриває і проводить .... **Юрій Шевельов,** Колюмбійський Університет
Шевченко і сучасна духовна ситуація .... **Микола Г. Жулинський,** заступник голови Інституту ім. Т. Шевченка Української Академії Наук у Києві
До ґенези одноіменних поетичних і мистецьких творів Шевченка: від тексту до образа чи навпаки .... **Іван Фізер,** Ратґерський Університет
Шевченко — пророк .... **Омелян Пріцак,** Український Науковий Інститут Гарвардського Університету

ПЕРЕРВА

Тарас Шевченко і Михайло Драгоманов у суспільно-політичному русі в Росії та на Україні — Раїса П. Іванченко, Київський Університет
Тарас Шевченко і слов'янофільство .... **Іван М. Дзюба,** літературний критик, і публіцист — Київ
До питання величі Шевченка: самозображення поета .... **Юрій Г. Грабович,** Український Науковий Інститут Гарвардського Університету
Закриття .... **Леонід Рудницький,** Лясаль Університет

Конференція відбудеться

в суботу, 25-го березня 1989 р. о год. 2-ій по пол.
на Нюйоркському Університеті, у будинку Школи Права

(School of Law), Tishman Auditorium, при 40 Washington Square South, на розі вулиці Мек Дуґал і Четвертої Вест, (Mac Dougal and Fourth West St.)

Український Інститут Америки

запрошує вас на

ЗУСТРІЧ з ДІЯЧАМИ ЛІТЕРАТУРИ НА УКРАЇНІ

в п'ятницю, 24-го березня 1989 р., о год. 7:30 веч.
в приміщенні Інституту в Ню Йорку
при 2 Іст 79-та вул.

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

Іван Дзюба
Раїса Іванченко
Микола Жулинський
Ігор Римарук

У ПРОГРАМІ:

Доповідь І. Ремарука про нову поезію на Україні та обмін думок з гостями.
Опісля прийняття.
Вступ: $15, $5 для пенсіонерів і студентів.

Генеральна Старшина Славного Загону „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

ділиться сумною вісткою
з братчиками і всією пластовою громадою,
що 17-го лютого 1989 року в Чикаго
відійшов на Вічну Ватру
наш братчик

св. п. пл. сен.

Володимир Ничай

ПОХОРОН відбувся дня 18-го лютого 1989 року в Чикаго, Ілл.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Генеральна Старшина Загону

Отсим доводимо до відома широкій громаді
Стриян, розсіяній у діяспорі,
що в дні 2-го лютого ц. р. померла в Мюнхені

бл. п.

МАРІЯ ЯЦКЕВИЧ

дружина довголітнього професора української гімназії в Стрию. Тлінні останки Померлої будуть перевезені до Відня та поховані в родинній гробниці, поряд з її чоловіком та трагічно померлої дочки, студентки медицини у Відні.

Хай пам'ять про цю ніжну та ласкаву людину збережеться на завжди в серцях тих, що її знали, її любили та з Нею дружили.

Дякуємо з глибин серця ВП. д-рові Атамасієві та д-р Влодзі Фіґолям за повну посвяту, довголітню опіку над Покійною в часі її побуту та недуги в старечім домі в Карльфельді, Німеччина.

ЛЕВ І ЛЕСЯ ЯЦКЕВИЧ
МОТРЯ, АНДРІЙ та ТИМІШ ГОЛОВІНСЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Знайомими та Українською Громадою, що в середу, 8-го березня 1989 р. відійшов у Вічність

бл. п. капітан

СТЕФАН ЦИМБАЛА

уродж. 4-го січня 1890 р., Західня Україна.

Старшина Української Армії в роках 1918-1922 з багатьма відзначеннями. Діючий член багатьох українських національних і релігійних організацій, організатор клюбу першого копаного м'яча у Львові в 1906 році і тренер фізкультурних вправ Т-ва „Батька Сокіл".

Тіло спочило в Trzaska Funeral Home, при 6741 5th Ave., Brooklyn, N.Y. Відвідини — п'ятниця, 10-го березня від год. 2:00 — 5:00 і від 7:00 — 9:00 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ 11-го березня 1989 р. о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар "Calvary", L.I.C., N.Y.

Управа Об'єднання колишніх вояків УПА ЗСА і Канади

Ділимося з членством і українською громадою сумною вісткою, що 24-го лютого 1989 р., по довгій і тяжкій недузі померла в Йонкерсі, Ню Йорк

св. п.

Дарія Гнатківська-Лебедь

народжена в Україні 22-го жовтня 1912 р.

Покійна з молодих літ була членом Організації Українських Націоналістів, була засуджена на 15 років в'язниці на Варшавському процесі Степана Бандери і товаришів, а також за німецької окупації переслідувана, а пізніше ув'язнена в Концентраційному таборі в Равенсбрюк.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися 27-го і 28-го лютого в похоронному заведенні Чірко і в українській католицькій церкві св. Михаїла в Йонкерсі, а тіло Покійної спочило 28-го лютого 1989 р. на українському православному цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Ню Джерзі на ділянці колишніх вояків УПА.

Родині Покійної висловлюємо наше найщиріше співчуття.

УВАЖНО ПЕРЕВЕДЕНІ ДОСЛІДИ встановили, що дієти низькі в товщах та тваринних протеїнах значно знизують риск захворіння на пістряка грудей у жінок. В долсідах брало участь 750 італійських жінок і виявлено, що висококалорійне денне харчування подвійно наражує на захворіння на пістряка грудей у жінок. Досліди проходили під проводом д-ра Паольо Тоніольо з Університетського медичного центру в Ню Йорку. Дослідники рекомендують споживати більше харчів, як городина, суха квасоля і горох, картопля, локшини та інші зренисті харчі.

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД ЖУРНАЛІСТАМИ, відповідальний співробітник міністерства юстиції Мадярщини Геза Кілені сказав, що у другому проєкті конституції, який цими днями буде внесений на розгляд парляменту, ґарантується право на існування політичних партій, які не залежать від правлячої Комінустичної партії. За словами Кілені, нова конституція не визначає мадярську політичну систему ні як однопартійну, ні як багатопартійну. Разом з тим у тексті буде міститися стаття про те, що будь-яка суспільна організація, діяльність якої не суперечить конституції, може леґально діяти в країні. Рішення про нову конституцію парлямент повинен прийняти в грудні цього року. У серпні він розгляне законопроєкт про політичні партії. Перші вибори на багатопартійній основі, сказав Г. Кілені, відбудуться у 1995 році.

Актор...

(Закінчення зі стор. 2)

багатіями. „Нам незрозумілі, — кажуть вони — страждання наймички, зґвалтованої лихим паном". Можливо, вони й праві — завважує актор. В наші часи справжнього розгулу вільного сексу, це дійсно важко зрозуміти. Та коли б я мав можливість — створив би такий театр, зібрав би до нього кращих акторів України. Відвідуватимуть його, звичайно, літні люди, іноді молоді. Бо я переконаний, що на схилі свого віку кожен з нас прагне доторкнутися до джерел історії власного народу. А в національному театрі ми познайомимося з основами основ нашої нації, — з п'єсами Шевченка, Тобілевича, Квітки-Основ'яненка, Котляревського. Адже народи, які не знають свого минулого, приречені на безнадійне майбутнє. І не даремно на символічному знамені Реріха в замкнутому трикутнику зображено три з'єднані кола: минуле, сьогодення і майбутнє. А хіба ми сьогодні не прагнемо розібратися у минулому задля майбутнього?", — закінчив це інтерв'ю український актор Богдан Ступка.

● РОЗШУКИ ●

ЯРОСЛАВА НАГУРСЬКА — зам. ПАЛЯНИЦЯ, ІВАНІВНА, замешкала Львів — 290-011 вул.: Ярославенка 10/2
— пошукує —
Онишкевича Зенона, сина Івана,
Онишкевича Любомира, сина Володимира,
Стецуру Софію з дому Баранська.